

RIP

YRSA SIGURÐARDÓTTIR BIJ UITGEVERIJ CARGO

DNA

Vortex

Yrsa Sigurðardóttir

RIP

Vertaald door Katleen Abbeel

2020

AMSTERDAM

Deze vertaling is mede tot stand gekomen dankzij financiële steun van het Icelandic Literature Centre

Dit boek is fictie.

Personen en gebeurtenissen zijn een creatie van de auteur.

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2016 Yrsa Sigurðardóttir

Copyright Nederlandse vertaling © 2020 Katleen Abbeel, via het Scandinavisch Vertaal en Informatiebureau Nederland

Oorspronkelijke titel *Aflausn*

Oorspronkelijke uitgever Veröld, Reykjavík

Omslagontwerp bij Barbara

Omslagillustratie Ragnar Helgi Ólafsson

Foto auteur Lilja Birgisdóttir

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk Wilco, Zutphen

ISBN 978 94 031 7750 2

NUR 305

uitgeverijcargo.nl

HOOFDSTUK 1

De damestoiletten in de kelder van de bioscoop lagen er verlaten bij. De witte porseleinen wastafels waren droog en de deuren van de lege hokjes stonden op een kier. Eerder op de avond hadden vrouwen hier in rijen op hun beurt staan wachten en dat was te zien: de vuilnisbakken puilden uit van de gebruikte papieren handdoekjes, overal stonden lege colaglazen en de vloer lag bezaaid met restjes popcorn – het merendeel platgetrapt door gasten die hoognodig moesten.

Stella had zo'n vermoeden dat de herentoiletten er niet veel beter aan toe waren en prees zich gelukkig dat ze niet in de schoonmaak werkte. Vandaag waren de toiletten ongewoon vuil, want er waren twee films voor een uitverkochte zaal vertoond en ook voor de andere twee was er een goede opkomst geweest. Zoals te verwachten viel, was het zowel voor de film als tijdens de pauzes erg druk geweest in het bioscoopwinkeltje. En hoewel ze een reserve hadden aangelegd, had de popcornmachine niet aan de vraag kunnen voldoen en tot grote ontevredenheid van de gasten waren ze op een bepaald moment ook nog door de voorraad cola light heen. Een paar klanten gaven Stella hiervan de schuld, en ze had op haar tong moeten bijten om beleefd te blijven. Alsof zij verantwoordelijk was voor de inkoop of de voorraad.

Stella aarzelde in de deuropening. Plotseling besepte ze dat ze alleen was, niet alleen in de kelder maar zelfs in het hele gebouw.

Het gedreun van de geluidsinstallatie in de zalen was opgehouden, net als het geklets van de andere meisjes. Stella had aangeboden om af te sluiten, zodat de meisjes de bus konden halen. Vervolgens zag ze door de glazen wand bij de ingang hoe ze in de sneeuwstorm verdwenen. En op dat moment, toen ze zag hoe hun silhouetten vervaagden, had ze eigenlijk spijt van haar vriendelijke aanbod. Uiteraard had ze dit niet alleen uit menslievendheid gedaan, ze had ook een beetje willen opscheppen en de aandacht willen vestigen op het feit dat ze een vriendje mét auto had. Zij hoefde niet meer met de bus.

Stella dacht aan de *snap* die ze vlak na de pauze had ontvangen. Ze kende de afzender niet en ze had hem ook nooit aan haar vriendenlijst toegevoegd. Het was de hoogste tijd om haar instellingen aan te passen, zodat ze niet van iemand buiten haar contacten Snapchatberichten kon ontvangen, zeker nu ook volwassenen het medium begonnen te gebruiken. Die hadden Facebook bijna om zeep geholpen en het was te verwachten dat ze met Snapchat hetzelfde zouden doen. Het was vast en zeker een van die oudjes, misschien een vriendin van haar moeder of een tante die ze zich niet meer herinnerde. De gebruikersnaam deed in ieder geval geen belletje rinkelen: *Bara13*. Het zou een vrouw kunnen zijn die Bára heette of misschien gewoon een dertienjarige. Dat zou het verwarrende bericht kunnen verklaren.

Ze stond zelf op de foto in de *snap*; hij was in de bioscoop genomen toen ze tijdens de pauze een zakje popcorn over de toonbank aangaf. Het was geen goede foto: ze had een grimas op haar gezicht en wat er van haar lichaam te zien was, was dwaas. Ze had niet geposeerd en niet geglimlacht. De afzender had een korte boodschap toegevoegd die al even geheimzinnig was als het fotobericht zelf. Het waren twee woorden: *Tot ziens*.

Wie het ook was, hij was in de bioscoop geweest en had zich niet kenbaar gemaakt. Misschien was het een verlegen joch dat een oogje op haar had, maar de moed had opgegeven. Beter voor hem, want ze zou daar niet blij mee zijn geweest. Ze zat niet te wachten op een gluisperd, en alleen gluisperds stuurden ongevraagd zulke berichten.

De deur naar de damestoiletten viel achter Stella dicht. Omdat de deurveer stuk was, bewoog de deur zich eerst langzaam, maar sloeg vervolgens krachtig tegen de deurstijl. De knal echode in de betegelde ruimte en bleef ook toen het weer stil was in haar oren nagalmen. De echo herinnerde haar alleen maar aan de stilte en het feit dat ze hier eenzaam en alleen was. Ze had zich boven al niet op haar gemak gevoeld, maar hier beneden in de kelder was het nog erger, al lag die maar een paar treden lager. Boven kon ze tenminste naar buiten kijken, voor zover er al iets in de sneeuwstorm te zien was. Waarschijnlijk had het slechte weer zoveel mensen naar de bioscoop gelokt. Stella had alle films die nu draaiden gezien; ze waren niet bijzonder, maar ze konden de afschuwelijke wind en sneeuw even doen vergeten.

En toch was het winterweer beter dan de verlaten bioscoop. Stella kon niet wachten om naar buiten te gaan en bij Höddi in de auto te stappen. Het was een krakkemikkige auto met een kapotte verwarming, maar beter dan de bus; een beetje zoals Höddi zelf. Hij was zeker niet haar droomprins, maar ze vond het fijn om niet alleen te zijn, en hij kon ermee door zolang ze nog geen ander en beter vriendje had. Ze was eigenlijk op zoek naar iemand die lief genoeg was en een coole auto had die haar vriendinnen groen en geel van nijd liet worden. Zo'n vriendje wilde ze hebben en niet iemand als Höddi, die niet te zien was op de foto's die ze op de sociale media postte.

Stella koos het laatste toilethokje en deed snel de deur dicht. De wastafels stonden tegenover de hokjes en daarboven hing een reusachtige spiegel over de gehele breedte van de wand. Op dit moment had ze geen behoefte naar zichzelf te kijken, want ze was moe, vies en moest hoognodig naar de kapper om haar haar te laten kleuren en uitdunnen. Bij de scheiding was al donkere uitgroei te zien, het leek wel de sportstreep die over de verroeste motorkap van Höddi's auto liep. Afschuwelijk. Daarnet, toen ze naar beneden ging om te plassen, was ze gestopt bij een spook uit een horrorfilm die in de grote zaal vertoond werd. Ze wilde haar vriendinnen een snap sturen van zichzelf naast deze griezel, maar had zich bedacht omdat ze niet wilde dat zij zagen hoe slecht ze eruitzag. Het was ook onaangenaam om naast die nogal griezelige figuur te staan, ook al wist ze dat het alleen maar een enorme, uit karton gesneden foto was. Ze zou het later wel doen, als ze niet alleen in het gebouw was en er beter uitzag. Er begon bijna een nieuwe maand en dan kon ze haar uiterlijk aanpakken. Maar goed dat haar salaris altijd stipt op tijd betaald werd, want ze had op de eerste dag van de komende maand 's ochtends vroeg al een afspraak bij de kapper. Helaas was een mooi kapsel erg duur.

Stella deed haar broek naar beneden en plaste zonder op de bril te gaan zitten. Wie weet welke bacteriën de bioscoopbezoekers achterlieten; ze wilde absoluut niet met een geslachtsziekte thuiskomen. Echt niet, want zo'n sletterige reputatie raakte je nooit meer kwijt.

Door het plasgeluid heen hoorde ze de deur naar de toiletten opengaan. Ze kreeg kippenvel op haar blote dijen en voelde haar hart in haar keel bonzen. Wie zou dat in godsnaam kunnen zijn? Was een van de meiden teruggekomen? En hoe was

die dan binnengekomen door de afgesloten deur? Of waren ze misschien vergeten de deur achter zich op slot te doen? Ze dacht opnieuw aan de snap. Was het Bara13?

De luide knal gaf aan dat de deur was dichtgevallen. Stella hield haar adem in terwijl ze haar oren spitste om te horen of er nu iemand in de toiletten was. Misschien was het alleen maar een bewaker die al vroeg zijn ronde deed en alle ruimtes inspecteerde. Maar zoveel geluk had ze niet: knerpemde schoenen maakten duidelijk dat ze niet langer alleen was.

Haar plas veranderde in losse druppels die op het ritme van de voetstappen van de indringer naar beneden vielen. Het zou wel een vrouw zijn. Het moest een vrouw zijn. Wat had een man in de damestoiletten van een verlaten bioscoop te zoeken? In de herentoiletten was het ook niet bepaald druk. Stella overwoog te vragen wie daar was, maar deed het niet. Stella reikte naar het toiletpapier en scheurde zo stil mogelijk een paar velletjes af, veegde af, stond op en trok haar broek op. Ze voelde zich iets beter nu, niet meer zo kwetsbaar, maar niet voor lang.

Onder de deur zag ze twee schoenen verschijnen die voor haar hokje bleven stilstaan. Het waren brede laarzen, zo te zien een mannenmaat. Stella onderdrukte een schreeuw door haar hand voor haar mond te slaan. Waarom stond hij daar? De voeten bewogen niet, de indringer stond voor de deur alsof het een buitendeur was en hij wilde aanbellen. Ze zat er niet ver naast, want vlak daarna werd er hard op de deur geklopt. Ze keek naar de deur als naar een vormeloos scherm dat weldra zou laten zien wat zich hier afspeelde.

Stella hoorde haar telefoon piepen en haalde hem bevend uit haar zak. Ze zag dat ze een nieuwe snap van Bara13 had gekre-

gen en wilde het toestel het liefst meteen weggoaien, maar voor ze het besepte, hadden haar vingers het scherm al aangeraakt en de snap geopend. Ze onderdrukte een gil toen ze de foto bekeek: een dichte deur die leek op de deur van het toilethokje. Dit moest wel de deur zijn die zich tussen haar en de afzender bevond. Er zat geen bericht bij de foto.

Er werd opnieuw hard op de deur geklopt en Stella deed onbewust een stap achteruit, waardoor haar benen tegen het koude porselein van de toiletpot botsten en haar knieën knikten. 'Wie is daar?' Ze kreeg geen antwoord. De woorden waren haar onwillekeurig ontsnapt. Haar stem klonk zwak en jammerend; zo kende Stella zichzelf niet, want ze was gewend de groepsleider te zijn: sterk, besluitvaardig en meedogenloos tegenover zwakkelingen die klonken zoals zij nu.

Er werd nu zo hard geklopt dat de deur meegaf. Stella bekeek het armetierige slot en begreep dat het weinig bescherming zou bieden. Haar gedachten kolkten door haar hoofd terwijl ze naar iets zocht wat haar zou kunnen redden, maar ze zag uiteraard niets. Een toiletrol en een toiletrolhouder? Een plastic afvalbakje met deksel? De toiletpot, die aan de muur bevestigd was, kon ze misschien op het hoofd van de man slaan als hij binnenkwam, maar ze zou hem nooit kunnen loswrikken. Toen dacht ze aan de telefoon die ze nog altijd in haar klamme handen hield. Wat was het noodnummer? Een, een en nog iets. Een, een, twee of een, een, drie? Of was het vier? Zou ze Höddi bellen? Hij zou al onderweg zijn en dichterbij de bioscoop dan de politie. Of toch niet?

Stella hoefde niet te beslissen: de man wierp zich tegen de deur en het armetierige slot gaf meteen mee. De deur sloeg tegen Stella's hoofd, zodat ze viel en zittend op de toiletpot belandde, verward door de klap. Ze voelde zich misselijk worden,

maar met veel moeite lukte het haar op te kijken en de man aan te kijken. Eerst dacht ze dat er een donkere schaduw over zijn gezicht viel, maar toen besepte ze dat ze naar een glimmend Darth Vadermasker keek dat onder de capuchon van een zwarte winterjas uitkwam. Door de amandelvormige gaten in het masker ving ze een glimp op van zijn ogen, die haar emotioneel leken aan te staren. Hij stak een gehandschoende hand uit en greep haar telefoon. De man bekeek hem even en Stella hoopte vurig dat hij een dief was die alleen maar was gekomen om haar mobieltje te stelen. Hij mocht het hebben en zelfs nog meer: alles wat in haar zakken zat, haar salaris aan het einde van de maand, haar handtas of wat dan ook. Als hij maar wegging en haar niet aanraakte.

‘Zo.’ De man had een vreemde stem. Stella vond dat hij een beetje als Darth Vader klonk: schor, alsof zijn keel van schuurpapier was. Waarschijnlijk zat er een stemvormer in het masker. De man richtte de telefoon op haar, alsof hij een foto van haar op het toilet wilde nemen. De tranen liepen over haar wangen. Wat was hij aan het doen? Waarom zou een telefoon-dief een filmpje of een foto willen van de oorspronkelijke eigenaar? ‘Nu komt de test.’

‘Wat?’ Stella schoof zo ver mogelijk achteruit op het toilet. Haar rug leunde nu tegen de harde muur en door haar dunne trui heen voelde ze het koude, gladde oppervlak dat haar nog meer rillingen bezorgde.

‘Zeg sorry.’

Ze probeerde niet te protesteren, maar deed haar best om tussen het snikken door sorry te zeggen.

‘Helaas, dat was niet goed genoeg, helemaal niet overtuigend. Je zult het beter moeten doen.’

Ze probeerde het. En probeerde het. Ze herhaalde het woord totdat het vreemd in haar hoofd begon te klinken, alsof het geen echt woord was. Maar de man was geen enkele keer tevreden.

Daarvoor zou ze moeten boeten.